

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
6228-04

meddelad i Stockholm den 5 juli 2007

KLAGANDE

Vård- och omsorgsnämnden i Ulricehamns kommun, 523 86 Ulricehamn

MOTPART

O

God man

B

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Göteborg dom den 30 september 2004 i mål nr 5109-03
(bilaga)

SAKEN

Stöd och service till vissa funktionshindrade

YRKANDEN M.M.

Vård- och omsorgsnämnden yrkar att Regeringsrätten, med ändring av kammarrättens dom, fastställer länsrättens dom. Till stöd för sin talan

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 5
Stockholm

Expeditionstid
09.00 - 12.00
13.00 - 15.00

Telefon
08-617 62 00
Telefax
08-617 62 58

anför nämnden bl.a. följande. Enligt förarbetena till lagstiftningen (prop. 1992/93:159 s. 77) bör den enskildes eller den enskildes familjs önskemål och behov så långt som möjligt vara avgörande vid val av utformningen av korttidsvistelsen men också vissa lokala förhållanden bör kunna styra utformningen. I praxis (RÅ 1992 ref. 46) är det fastslaget att resursbrist inte kan åberopas som stöd för ett avslagsbeslut. Däremot måste i många fall godtas att resursbrist kan utgöra skäl för att beviljade omsorger inte kan tillhandahållas på en viss begärd nivå. Den korttidsverksamhet om nio platser som finns i Ulricehamns kommun skall fungera dygnet runt under årets alla dagar. Den är inte avsedd enbart för helger. För att verksamheten skall kunna upprätthållas måste de planerade vistelserna förläggas till både veckodagar och helger. Den enskildes önskemål tillgodoses i möjligaste mån. Kammarrätten gör bedömningen att korttidsvistelsen måste förläggas från torsdag till måndag. Enligt nämndens uppfattning är det inte rimligt att domstolen skall styra utformningen genom angivande av vilka veckodagar insatsen skall utföras. Det skulle kunna komma att påverka nämndens hela korttidsverksamhet eftersom de flesta som beviljats den aktuella insatsen vill att den skall utföras i anslutning till helger. Som nämnts i propositionen bör vissa lokala förhållanden kunna styra utformningen av insatsen. Det innebär enligt nämndens bedömning att det i slutänden måste vara nämnden som utformar verkställigheten av beviljade insatser, naturligtvis i samråd med den enskilde och med den enskildes och verksamhetens bästa för ögonen. För en kommun skulle det inte gå att driva en verksamhet, varken kostnadsmässigt eller resursmässigt, om domstolen skall styra insatsen. I förlängningen skulle det innebära att domstolen även skulle kunna styra över vem som skall utföra insatsen och var den utförs.

O bestrider, genom sin gode man, bifall till överklagandet. Till stöd för sin inställning anför han bl.a. följande. Hans behov av korttidsvistelse skall inte enbart fungera enskilda kvällar på vardagar och som sovstuga enskilda nätter. Hans behov är rekreation och miljöombyte under en sammanhängande tid av flera dagar. Dessa dagar skall också tillgodose den övriga familjens sociala och praktiska behov. Om kommunen skulle få fria händer att schemalägga korttidsverksamheten för LSS-brukarna är risken mycket stor att insatserna inte kommer att uppfylla kraven i 6 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

På Regeringsrättens begäran har Socialstyrelsen yttrat sig i målet. Efter att inledningsvis ha redogjort för relevanta bestämmelser och förarbetsuttalanden anför Socialstyrelsen bl.a. följande.

Som framgått av redogörelsen för bestämmelserna i LSS och dess förarbeten, förutsätts att insatserna tillhandahålls med en hög grad av individualisering samt vidare att den enskilde skall ha ett direkt inflytande över den närmare utformningen av dessa. Huruvida den enskildes behov av stöd och service tillgodoses, och denne härigenom tillförsäkras goda levnadsvillkor, är ofta direkt avhängigt utformningen av insatsen. Lagstiftningen kan, enligt Socialstyrelsens mening, inte anses utformad på så sätt att den hindrar nämnden från att i beslut i viss mån närmare precisera utformningen av en insats som faller inom lagens ram. Att detta görs torde tvärtom ofta vara en förutsättning för att det skall kunna avgöras om beslutet gått den enskilde emot eller inte.

Mot bakgrund av ovanstående kan det enligt Socialstyrelsens mening inte heller anses föreligga något principiellt hinder för en förvaltningsdomstol att, i enlighet med den enskildes yrkande och inom ramen för de insatser som avses i LSS, föreskriva om sådana närmare villkor som t.ex. att viss form av korttidsvistelse skall tillhandahållas och vid vilka tider detta skall ske. Utan denna möjlighet riskerar den enskildes besvär rätt att i vissa delar bli illusorisk. För detta synsätt talar även uttalandena i förarbetena om att beslut om viss utformning av en insats i regel utgör ett överklagbart beslut (prop. 1992/93:159 s. 190).

O har i ansökan framfört tydliga önskemål om när insatsen skall tillhandahållas och även gjort gällande att avlastning måste ske under sammanhängande perioder i anslutning till helger för att behovet skall tillgodoses. Som framgått av redogörelsen för lagstiftning och förarbeten bör den enskildes önskemål och behov så långt möjligt vara avgörande. Enligt Socialstyrelsens mening får vad som framkommit i målet, om yttringarna av O funktionshinder och familjens behov av avlösning och utrymme för avkoppling, anses utvisa att O och hans familj, för att tillförsäkras goda levnadsvillkor, har behov av en regelbundet återkommande och sammanhängande korttidsvistelse i anslutning till helger. Mot bakgrund härav anser Socialstyrelsen att kammarrätten haft fog för att i domen föreskriva att korttidsvistelsen skall tillhandahållas i enlighet med O yrkande. Vad nämnden anför om hur verksamheten är organiserad föranleder ingen annan bedömning.

Sveriges Kommuner och Landsting, som av Regeringsrätten beretts tillfälle att avge yttrande i målet, anför bl.a. följande.

Det är kommunen (eller landstinget) som har det organisatoriska och kostnadmässiga ansvaret för LSS-insatserna. Det innebär bl.a. att kommunen inom lagstiftningens ram har viss handlingsfrihet och bestämmanderätt när det gäller att anpassa verksamheten efter lokala förutsättningar. Det ankommer på kommunen att bedöma behovet av exempelvis korttidshem och närmare bestämma var dessa skall vara belägna, hur stora de skall vara och liknande mer organisatoriska frågor. Det är även kommunen som avgör om kommunen tillhandahåller insatsen i egen regi eller väljer att sluta avtal med någon annan utförare. Av 17 § LSS framgår att

kommunen får, med bibehållet ansvar, sluta avtal med någon annan om att tillhandahålla insatser.

En naturlig följd av ovanstående är att nämnden inte har någon reglerad skyldighet att i beslut om LSS-insatser närmare ange hur insatsen skall utformas. Vanligtvis anges i beslutet endast att sökanden beviljats insats i form av exempelvis korttidsvistelse eller bostad med särskild service. Förvaltningens praktiskt inriktade ställningstagande till detaljerna för hur ett visst beslut skall verkställas är att betrakta som verkställighetsåtgärder inom ramen för det redan fattade beslutet (se JO 2005/06 s. 182). Det erbjudna alternativet måste självklart uppfylla kravet på goda levnadsvillkor och i största möjliga utsträckning skall den enskildes önskemål tillgodoses. Lagens krav att den enskilde i största möjliga utsträckning skall ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges kan dock enligt Sveriges Kommuner och Landsting inte tolkas som att det är den enskilde som bestämmer över verkställighetsåtgärderna. Kommunens organisatoriska och kostnadsmässiga ansvar skulle i sådant fall bli illusoriskt. Då ett resonemang förs om dessa frågor måste även beaktas att en kommun som underlåter att tillhandahålla en insats enligt 9 § LSS som någon är berättigad till enligt en domstols avgörande, skall åläggas att betala en särskild avgift. En sådan reglering kräver att kommunerna ges en reell möjlighet att uppfylla lagstiftningens krav. Fråntas kommunen sin möjlighet att organisera verksamheten genom att den yttersta beslutanderätten när det gäller verkställighetsåtgärderna flyttas över till den enskilde eller domstolen kan kommunen hamna i ett läge där en verkställighet av ett visst beslut inte är möjlig och/eller de kostnadsmässiga konsekvenserna blir orimliga. Den enskilde kan t.ex. ha bestämda önskemål om en bostad med särskild service på ett visst specifikt gruppboende där en ledig bostad saknas.

Som framgår ovan anser Sveriges Kommuner och Landsting att det är kommunen som ytterst måste få avgöra hur ett beslut skall verkställas. Enligt förbundets uppfattning gäller detta i princip även vid vilka tider beslutet verkställs. Om Regeringsrätten är av en annan uppfattning vill förbundet även framföra följande.

Det aktuella ärendet rör en ung man, O , född 1985, som begärt korttidsvistelse enligt LSS var tredje helg från torsdag eftermiddag till måndag förmiddag. Enligt nämndens uppfattning uppnår O goda levnadsvillkor genom redan beviljad insats – korttidsvistelse under sex icke specificerade dygn per månad.

Den enskildes önskemål skall i största möjliga utsträckning tillgodoses. Av handlingarna framgår att kommunen så långt det är möjligt förlägger korttidsvistelsen enligt O önskemål men att ett fullständigt tillmötesgående inte är möjligt. I kommunens organisatoriska ansvar ligger en skyldighet att se till att korttidshem fungerar med hänsyn tagen till alla de personer som har behov av vistelse där. En planering av vistelser behöver därför göras utifrån aspekten att tiden på korttidshemmet skall bli bästa möjliga för samtliga brukare – samtidigt som behov av akuta vistelser måste kunna tillgodoses. Enligt Sveriges Kommuner och Landsting är det endast kommunen som har överblicken och som kan avgöra hur vistelserna bör koordineras.

O specifika önskemål när det gäller tiden kan enligt kommunen inte tillgodoses inom Ulricehamns korttidshemsverksamhet. Det framgår inte av handlingarna om just denna verksamhet är det enda alternativ som O kan acceptera. Om så är fallet är det enligt Sveriges Kommuner och Landsting inte möjligt att bifalla O begäran då en verkställighet enligt ansvarig kommun kommer att medföra negativa konsekvenser för andra personer som har behov av korttidsvistelse. Denna avvägning torde inte vara möjlig att göra för någon annan än kommunen.

Skulle Regeringsrätten komma fram till att kommunens beviljade insats inte tillförsäkrar O goda levnadsvillkor och Ulricehamns korttidshemsverksamhet inte är det enda tänkbara alternativet för O är det förbundets uppfattning att ärendet bör visas åter till kommunen så att kommunen tillsammans med O kan hitta en alternativ lösning – antingen genom att kommunen sluter avtal med någon annan utförare eller, om det är ett realistiskt alternativ, korttidsvistelse i form av stödfamilj.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 7 § första stycket LSS har personer som omfattas av lagen rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Enligt andra stycket skall den enskilde genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna skall vara varaktiga och samordnade. De skall anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.

En sådan insats är korttidsvistelse utanför det egna hemmet (9 § 6).

I förarbetena till LSS (prop. 1992/93:159 s. 77) anføres bl.a. följande.

Genom korttidsvistelse skall anhöriga kunna ges avlösning och utrymme för avkoppling. För den funktionshindrade personen kan korttidsvistelsen både tillgodose behov av miljöombyte och rekreation och ge möjlighet till personlig utveckling. Insatsen bör också kunna ses som ett led i att bryta ett beroendeförhållande mellan barn och föräldrar.

I författningskommentaren anføres (a. prop. s. 178).

Syftet med *korttidsvistelse* utanför det egna hemmet, som är en insats enligt omsorgslagen, är dels att den funktionshindrade personen skall erbjudas miljöombyte och rekreation, dels att anhöriga därigenom kan beredas avlösning i omvårdnadsarbetet. Insatsen kan därför delvis ses som ett alternativ till insatsen avlösarservice i femte punkten. Korttidsvistelse kan förläggas i korttidshem eller i annan familj – stödfamilj. Sommarläger och kortkurser kan också utgöra en form av korttidsvistelse. Korttidsvistelse bör kunna erbjudas både som en regelbunden insats

och som en lösning vid akuta behov. Insatsen bör också kunna ses som ett led i att bryta ett ensidigt beroende mellan barn och föräldrar.

Enligt 27 § första stycket LSS får bl.a. beslut som avser insatser för en enskild enligt 9 § överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

I lagstiftningsärendet uttalades i anslutning till den nu angivna bestämmelsen följande (a. prop. s. 189 f.).

Om den enskilde överklagar ett avslagsbeslut avseende rätt till insats skall domstolen avgöra om rätt till den begärda insatsen föreligger. Om sådan rätt föreligger kan domstolen förplikta den ansvarige huvudmannen att tillhandahålla insatsen eller visa målet åter till den ansvarige huvudmannen. Det torde normalt inte finnas anledning för domstolen att vid bifall till överklagandet gå närmare in på utformningen av den avsedda stödinsatsen. Det ankommer i första hand i stället på vederbörande nämnd att bestämma det närmare innehållet i stödinsatsen.

Lagrådet framhöll vid tillkomsten av nu gällande omsorgslag att det emellertid kan tänkas fall där den enskilde visserligen kommer i åtnjutande av viss omsorg, men gör gällande att innehållet i den lämnade omsorgen inte fyller lagens krav på hur en sådan omsorg bör vara beskaffad. Om t.ex. en person är missnöjd med en viss stödinsats som erbjuds honom och önskar tillgång även till annan eller mer kvalificerad hjälp måste han rimligen ha rätt att av domstolen få prövat om det han erhåller uppfyller lagens krav eller om lagen förutsätter en högre nivå på insatsen.

Domstolsprövningen kommer i dessa fall sålunda att avse just utformningen av den särskilda insatsen, i vart fall på det sättet att domstolen uttalar sig om den lämnade insatsen är tillräcklig med beaktande av innehållet i 3 och 5 §§ omsorgslagen (motsvaras närmast av 5–7 §§ i den nya lagen).

Jag gör samma bedömning när det gäller insatser enligt den nya lagen. Jag vill tillägga att detta torde innebära att beslut om viss utformning av en insats eller om ändring av en tidigare lämnad insats i regel måste anses utgöra för den enskilde överklagbara beslut.

Frågan i målet gäller omfattningen av den prövning som domstolarna skall göra i mål om särskilda insatser enligt LSS. Eftersom det är fråga om förvaltningsbesvär gäller generellt att domstolen kan pröva målet i dess helhet och i förekommande fall sätta ett nytt beslut i det överklagade beslutets ställe. I motiven har också påpekats att beslut om utformningen av en insats är ett för den enskilde överklagbart beslut. Normalt finns det dock i mål av det nu aktuella slaget inte anledning för domstolen att vid bifall till ett överklagande gå närmare in på utformningen av den avsedda stödinsatsen. I praxis överläts det ofta på vederbörande nämnd att bestämma det närmare innehållet i den. Sådana bedömningar och avvägningar låter sig ofta inte göras med utgångspunkt i endast ett enstaka ärende. Hänsyn måste tas till organisatoriska aspekter, tillgång

till adekvat personal, m.m. En viss flexibilitet måste också finnas. Ett ställningstagande till detaljerna vad gäller utformningen av en viss insats torde oftast vara att betrakta som beslut om verkställighetsåtgärder. Rena verkställighetsbeslut anses inte vara överklagbara (se t.ex. Ragnemalm, Förvaltningsbesluts överklagbarhet, 1970 s. 127, jfr RÅ 1988 ref. 40). Vad domstolen har att ta ställning till är om den enskilde genom den erbjudna insatsen tillförsäkras goda levnadsvillkor och – i förekommande fall – om de anhöriga genom insatsen bereds avlösning i omvårdnadsarbetet (jfr RÅ 2006 ref. 66 II).

O. rätt till korttidsvistelse har inte ifrågasatts och inte heller att den skall äga rum på ett korttidsboende. Frågan är därför endast om den av nämnden beslutade insatsen är tillräcklig för att tillförsäkra O goda levnadsvillkor samt de anhöriga rätt till avlösning i omvårdnadsarbetet.

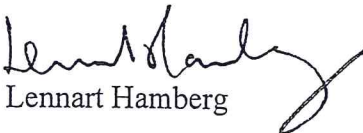
Det har enligt Regeringsrättens mening inte framkommit annat än att O behov av rekreation och miljöombyte tillgodoses även om vistelsen ibland äger rum på andra veckodagar än torsdag – måndag. Vidare framstår det som mindre lämpligt att i beslutet lägga fast hur många dagar i följd vistelsen skall vara med tanke på den flexibilitet som såväl hänsynen till den enskildes och de anhörigas önskemål som nämndens behov av att kunna planera verksamheten på ett effektivt sätt kräver. O får genom Vård- och omsorgsnämndens beslut anses tillförsäkrad goda levnadsvillkor. Det får vidare förutsättas att nämnden inom ramen för den beviljade insatsen i möjligaste mån tillgodoser de anhörigas önskemål om vilka dagar vistelsen skall äga rum. Överklagandet skall därför bifallas.

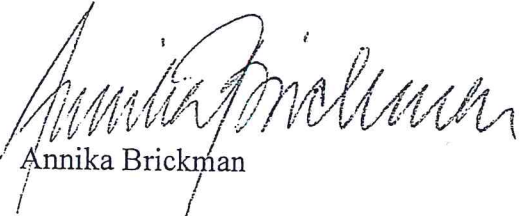
REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Med bifall till överklagandet upphäver Regeringsrätten kammarrättens dom och fastställer länsrättens dom.

Susanne Billum

Marianne Eliason

Lennart Hamberg

Annika Brickman

Margit Knutsson

Ulla Perttu
Regeringsrättssekreterare

Avd II
Föredraget 2007-05-31

Målet har föredragits av regeringsrättssekreteraren Peter Lif.

KLAGANDE

O

Ställföreträdare: B

MOTPART

Vård- och omsorgsnämnden i Ulricehamns kommun
523 86 Ulricehamn

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrättens i Vänersborg dom den 26 juni 2003 i mål nr 1327-03, se bilaga A

SAKEN

Korttidsvistelse enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

O yrkar genom sina ställföreträdare att han skall beviljas korttidsvistelse var tredje helg från torsdag eftermiddag till måndag förmiddag.

Vård- och omsorgsnämnden anser att kammarrätten skall avslå överklagandet och anför följande. I Ulricehamn finns en väl utbyggd korttidsverksamhet för funktionshindrade. Korttidsverksamheten består av två korttidshem, ett med sex platser avsedda för barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning och ett med tre platser avsedda för barn och ungdomar med någon form av autism. Korttidsverksamheten skall fungera dygnet runt årets alla dagar. Den är inte enbart avsedd för helger. Platserna är således till för både planerade och akuta vistelser. För att denna verksamhet skall kunna upprätthållas, måste de planerade vistelserna förläggas både till veckodagar och till helger. Vid planeringen försöker

personalen i möjligaste mån tillgodose den enskildes önskemål. Eftersom O. behöver ständig tillsyn måste dock bokning ske med hänsyn till övriga på korttidshemmet och hur stor personaltätheten är. Vid genomgång av O bokningsschema för perioden april – oktober 2003 kan konstateras att vistelserna i de flesta fall har verkställts i anslutning till helger. Under denna period har han varit bokad på korttidshemmet under 69 dygn. Av dessa har 32 dygn infallit under fredag till söndag.

DOMSKÄL

I 5 § LSS föreskrivs att verksamhet enligt lagen skall främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för den som omfattas av lagen. Målet skall vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

Av 9 § 6 LSS framgår att insatserna för särskilt stöd och särskild service bl.a. består i korttidsvistelse utanför det egna hemmet.

I förarbetena till lagen (prop. 1992/93:159 s. 77 f.) uttalas bl.a. följande. Genom korttidsvistelse skall anhöriga kunna ges avlösning och utrymme för avkoppling. För den funktionshindrade personen kan korttidsvistelsen både tillgodose behov av miljöombyte och rekreation och ge möjlighet till personlig utveckling. Insatsen bör också kunna ses som ett led i att bryta ett beroendeförhållande mellan barn och föräldrar. Korttidsvistelsen bör kunna arrangeras i olika former. Den bör kunna ges i särskilt anordnade korttidshem, genom stödfamiljer eller i form av t.ex. lägervistelse. Den enskildes eller en enskild familjs önskemål och behov bör så långt möjligt vara avgörande vid val av utformningen av korttidsvistelsen, men också vissa lokala förhållanden bör kunna styra utformningen.

O har beviljats korttidsvistelse sex dygn per månad. Frågan i målet är om han och hans föräldrar i lagens mening uppnår goda levnadsvillkor även om vistelsen förläggs på sådant sätt att den inte sker var tredje helg från torsdag eftermiddag till måndag förmiddag.

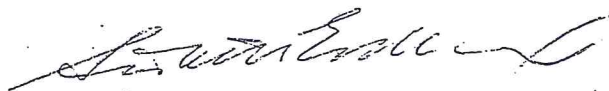
Kammarrätten gör följande bedömning.

Utredningen visar att O med tiden har blivit alltmer aggressiv och destruktiv och därmed mer vårdkrävande. Föräldrarna kan inte få avlastning på annat sätt än genom kommunens försorg. Utformningen av den insats beträffande O som därmed är nödvändig måste styras av de behov som han och hans familj har. Utredningen måste även anses visa att varken O eller hans familj uppnår goda levnadsvillkor med den av kommunen beviljade insatsen, som kan innebära korttidsvistelse enbart på vardagar utan en för familjens behov rimligt avpassad anslutning till veckoslut. O behov av rekreation och miljöombyte tillgodoses bättre om vistelsen kontinuerligt förläggs till en regelbundet återkommande och sammanhängande period. Vad gäller O föräldrar och syskon kan de med hänsyn till tyngden av de vårdinsatser som ankommer på dem inte anses få tillräcklig avkoppling och avlösning på ett annat sätt än om vistelsen sker från torsdag eftermiddag till måndag förmiddag. O får därmed anses berättigad till korttidsvistelse med yrkad omfattning och förläggning. Överklagandet skall därför bifallas.

DOMSLUT

Kammarrätten upphäver länsrättens dom och vård- och omsorgsnämndens beslut och förklarar att O har rätt till korttidsvistelse från torsdag eftermiddag till måndag förmiddag var tredje vecka.

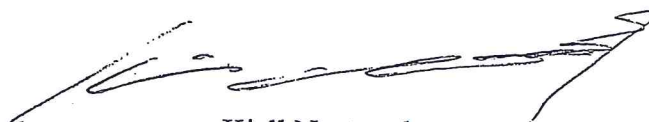
HUR MAN ÖVERKLAGAR
Formulär 1 (bilaga B)

Lisbeth Edlund

Margareta Åberg

Kjell Nystrand

referent

Jennifer Moore Peterson

Jennifer Moore Peterson

LÄNSRÄTTEN I
VÄNERSBORG
Rotel 2
Robert Beckard

AKTBILAGA...⁹.....
DOM
2003-06-26
Meddelad i
Vänernborg

Mål nr 1327-03

KLAGANDE

O

Ställföreträdare:

B

MOTPART

Vård- och omsorgsnämnden
Ulricehamns kommun
523 86 ULRICEHAMN

ÖVERKLAGAT BESLUT

Vård- och omsorgsnämndens beslut 2003-04-04

SAKEN

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Genom det överklagade beslutet avlog vård- och omsorgsnämnden O ansökan om korttidsvistelse torsdag till måndag var tredje vecka. Som skäl angavs att O behov av korttidsvistelse utanför det egna hemmet redan är tillgodosett genom av vård- och omsorgsnämnden beviljade insatser, nämligen korttidsvistelse sex icke specificerade dygn per månad.

I överklagande yrkar O att ansökan beviljas. I huvudsak anføres följande. O är i behov av ständig tillsyn. Vissa aktiviteter är familjen helt begränsade ifrån på grund av O handikapp. De kan aldrig leva ett normalt, socialt liv. Att kunna få avlastning under helgen istället för under vardagen innebär en möjlighet till avkoppling dygnet runt och helt andra möjligheter till socialt umgänge. Föräldrarna måste ha möjlighet att genomföra och delta i aktiviteter med de övriga barnen samt att kunna ha kvar sina vänner och odla sina intressen utanför hemmet. Vård- och omsorgsnämnden förlägger helt godtyckligt O korttidsvistelse till kvällar utan att beakta föräldrarnas synpunkter och önskemål om korttidsvistelse för O var tredje

helg. O behöver komma hemifrån minst var tredje helg för att få miljöombyte och för att få möjlighet till samvaro med likasinnade kamrater och vuxna utan en mamma- och papparelation. Ola behöver en kontinuitet i sin korttidsvistelse som han idag inte får. Vårdtyngden av O har ökat med hans ålder då han har blivit fysiskt starkare och mer påhittig i sin destruktivitet. Detta ställer naturligtvis större krav på hela hans familj, alltså även hans friska syskon som är 17 respektive 12 år.

DOMSKÄL

I 7 § LSS stadgas att personer som anges i 1 § har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt.

I målet är ostridigt att O tillhör den personkrets som enligt 1 § LSS har rätt till insatser för särskilt stöd och service enligt lagen.

Av utredningen i målet framgår bland annat följande. O är en 18-årig pojke med Morbus Down syndrom. Han kan inte tala, men använder tecken för att kommunicera. Han har en uttalad motorisk oro, vilket gör att han utsätter sig för stora risker för skador och han måste ha ständig tillsyn. Han behöver hjälp med allt i sin dagliga livsföring. Han går på särskolans gymnasium i Ulricehamn. I början av februari 2003 ansökte B skriftligen om utökad korttidsvistelse för O på korttidshemmet Skogslyckan i Ulricehamns kommun. Ansökan avsåg korttidsvistelse på korttidshemmet torsdag eftermiddag till måndag förmiddag var tredje vecka, tio extra dygn under sommaren 2003 samt en extra korttidsvistelse en helg i juni i samband med Vätternrundan. Vård- och omsorgsnämnden beviljade O korttidsvistelse utanför det egna hemmet, på korttidshem i Ulricehamn, med sex dygn per månad samt med tio extradygn under sommarperioden juni - augusti 2003. O beviljades även extra korttidsvistelse under den helg i juni 2003 då cykeltävlingen Vätternrundan avgörs. Han bedömdes därmed tillförsäkrad de goda levnadsvillkor han har rätt till enligt LSS. Korttidsvistelsen som är beviljad sex dygn per månad kommer i mån av plats att förläggas till helgerna.

O är som nyss nämnts beviljad korttidsvistelse utanför det egna hemmet, på korttidshem i Ulricehamn, med sex dygn per månad. Detta motsvarar i antal

dygn räknat mer än väl det antal dygn han ansökt om, nämligen var tredje helg under ca tre och ett halvt dygn. Frågan i målet är snarast huruvida O kan kräva att beviljade dygn förläggs till veckosluten.

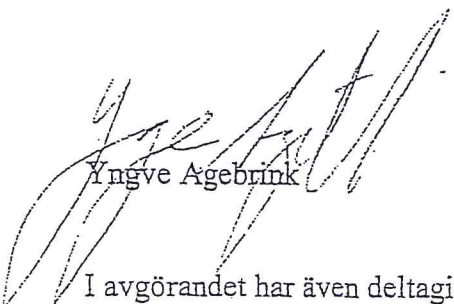
Kammarrätten i Göteborg prövade i dom, meddelad den 21 oktober 1999, frågan gällande förläggningen i tid av O korttidsvistelse utanför hemmet (som vid denna tidpunkt avsåg endast tre dygn per månad) och anförde då att även korttidsvistelse utanför hemmet under vardagar måste anses innebära rekreation och miljöombyte för O del. Likaså ansåg kammarrätten att B fick avlastning genom O korttidsvistelser som i vissa fall förläggs till vardagar. Till sist konstaterade kammarrätten att det inte var visat att O och hans familj inte uppnådde goda levnadsvillkor genom den redan beviljade insatsen.

O har blivit äldre och kräver i viss mån större vårdinsatser. Antalet beviljade dygn på korttidsvistelse utanför det egna hemmet har emellertid fördubblats sedan kammarrättens avgörande. Förhållandena i förevarande mål är huvudsakligen desamma som då kammarrätten prövade den aktuella frågan. Länsrätten anser nu att O behov av stöd och service är tillgodosedda. Överklagandet skall därmed avslås.

DOMSLUT

Länsrätten avslår överklagandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1B)

Yngve Agebrink

I avgörandet har även deltagit nämndemännen Vivi Ann Gidebratt, Ulla Josefsson (skiljaktig mening – se domsbilaga) och Bo Skoglund (skiljaktig mening – se domsbilaga).

Skiljaktig mening

Nämndemännen Ulla Josefsson och Bo Skoglund anför följande skiljaktiga mening.

Det är O behov av stöd och service som skall sättas i första rummet.

Vård- och omsorgsnämndens eventuella svårigheter att ha tillräckligt med personal tillgänglig på korttidshemmet, och eller platsbrist, skall inte vara avgörande. O

och hans familj skulle må bättre om korttidsvistelserna förlades till veckosluten, varför överklagandet skall bifallas.